

Kocsányos tölgy állomány kezelése Beregben

Az Erdőművelési Szakosztály rendezvénye a NYÍRERDŐ Zrt. területén

2013. november 6-7-én az OEE Erdőművelési Szakosztálya a NYÍRERDŐ Zrt. Fehérgyarmati Erdészetének kezelési területén tartotta terepi programját. A szakmai téma ismét a tölgygazdálkodás volt, pontosabban a kocsányos tölgy kezelése a helyi védett és NATURA 2000-es területeken.

A résztvevők a Fehérgyarmati Erdészet új közjóléti objektumában, Vámosatyán találkoztak.

Szalacsi Árpád vezérigazgató lényegre törő tájékoztatásából megtudtuk, hogy a cég működés elsősorban az akáccon alapul. A fakitermelésen belül 10% alatti a tölgy aránya. A legtöbb tölgyest a Fehérgyarmati Erdészet kezeli. Hozzájuk tartozik a védett és fokozottan védett Bockereki erdőtömb is. Az 1996. évi, majd a 2009. évi erdőtvény és a természetvédelem korlátozásai szemléletváltást kényszerítettek ki az őshonos fajokkal gazdálkodás terén. A cég nyitott az új erdőkezelési módszerek alkalmazása iránt, de fontos szempont a működőképesség megőrzése is. A jelenleg átalakító üzemmódba, száraló vágás használati módba erdőtervezett fakitermelések térbeli és időbeli kivitelezését a saját tapasztalataikon okulva, az ismert irodalmi példáktól eltérve alakították ki.

Az első nap terepi programként a Gelénes község határban lévő erdőkezelést mutatták be. Minden kérdésünkre részletes választ adtak vendéglátóink, *Jubász Lajos* műszaki vezérigazgató-helyettes, *Tóth János* erdészeti igazgató, *Kaulák Gergő* műszaki vezető és *Nagy Zoltán* kerületvezető erdész. Az 5400 hektáros erdészetenél közel 300 lék van, melyeknek száma és területe folyamatosan növekszik. A lékeket 0,2-0,3 hektáros nyitással kezdik, a déli oldalán 30 m-es sávban bontással kiegészítve. A célul kitűzött 2-2,2 hektáros lékméretet a makkterméshez igazodva, lehetőleg két-háromévenkénti beavatkozásokkal érik el. A természetes felújulás megvalósulásához a kezdő lékeket azonnal bekerítik és szükség esetén makkal bevetik.

Először frissen megnyitott lékeket néztünk meg. Bennük csak lágyszárúakat, gyertyánt, kőris és kevesebb tölgyet találtunk. Közben a Bockereki erdőrezervátum védőzónájában keletkezett (keletkezett), hektáronként 100 m³ fe-

letti tölgy száradék okairól kaptunk tájékoztatást. Ott a statikus szemléletű természetvédelem sokáig nem járult hozzá a fakitermeléshez, még a növedékfokozó gyéritekéseket sem engedélyezték. Ennek eredményeként az idős kocsányos tölgyek rohamosan száradni kezdtek, teret adva az intenzíven terjedő fajoknak. Idővel – több egyeztetés, szakmai vita után – sikerült a természetvédelem képviselőivel elfogadtatni az átalakító üzemmóddal járó fakitermelést.

Útközben megnéztük a számos védett faj élőhelyeül szolgáló lábas égeres láperdőt, a Göntét. A nap befejezéséül pedig egy 2,2 hektáros kocsányos tölgygyel kiválóan felújult léket tekintünk meg. Majd összegeztük a kocsányos tölgyesek lékvágásos száraló vágásának tapasztalatait. Vendéglátóink felhívták a figyelmünket arra, hogy az erdőtömb erdőtalajon és erdőklímában található. Ennek ellenére még ott sem sikeres minden beavatkozás, főleg a korábban hatóságilag kisebb területűre engedélyezett lékméretek miatt. A NYÍRERDŐ Zrt. más erdészeteinél, a homoki termőhelyeken lévő kocsányos tölgyesekben elvégzett lékvágásaik nem működnek. Országos probléma, hogy az erdőtvény nem vágásos üzemmódokra előírt bevezetésénél nincs lehetőség a szintén erdőtvényben meghatározott vadlétszám csökkenéséig várni. Szintén gondot okoz a fás vegetáció számára a folyók szabályozása miatt lecsökkent talajvízszint. A természetvédelem fakitermelést korlátozó tevékenysége nélkül is jelentős mennyiségű hagyásfa és holtfa marad a lékek közé beékelt területeken.

A második napon az erdészeti szakmai programba kulturális elemek is vegyültek. A résztvevők megtekintették a csarodai és tákosi műemlék templomot, Szatmárcsekén a Kölcsey- emlékművet, a tarpai szárazmalmot és a túristvándi vízimalmot.

Azon a napon vendéglátóink *Hidas Tibor* erdőgazdálkodási osztályvezetővel, *Homoki József* és *Rácz Zoltán* kerületvezető erdészekkel egészültek ki.

Tarpa község határában makkra vágás után sikeresen felújult erdőrészetet néztünk meg. Kömörő község határban pedig a fokozatos felújító vágás végvágása után lévő erdőrészetben zártuk a szakmai terepi programot. Tájékoztatót kaptunk arról, hogy a tuskózás utáni mesterséges erdőfelújítástól hogyan sikerült több évtized alatt a felújító vágásokig eljutni. Ott, erdőtalajon és erdőklímában is gyakran van szükség mesterséges kiegészítésre. A felújító vágásnál legsikeresebb munkamenet: az 50%-os bontás után megjelenő sikeres újulatra végvágás, szükség szerint pótlás. Az újulat feletti magasságban lágyszárúak kaszálása. Ott is a vad jelenti a legnagyobb kockázatot.

A klímaváltozás és a talajvízszint csökkenése miatt ezeket az őshonos erdőállományokat fokozottan veszélyeztetik a lombrágó rovarok. Gyakori a *Lymantria dispar* károsítása, de tapasztaltak *Malacosoma neustria* gradációt is. Az *Euproctis chrysoorrhoea* társfajként egészíti ki a gradációs károsítást.

Köszönet a vendéglátóknak a kiválóan szervezett és kivitelezett programért.

Urbán Pál
szakosztályelnök